

Anna-Kaisa Ikonen kok ym.

Toimenpidealoite kuntien pelastusohjelman luomisesta korona-kriisin aikana

Eduskunnalle

Kunnat, jotka kohtaavat ja palvelevat ihmisiä ja yrittäjiä päivittäin, ovat hädässä.

Suomalaiset kunnat osaavine ammattilaisineen tekevät arvokasta työtä koronan vastaisen taistelun eturintamassa. Niillä on välineitä auttaa ihmisiä ja yrityksiä arjessa, jotta 90-luvun karmeat kokemukset voidaan välttää. Samoin kunnilla on mm. investointiensa ja palveluidensa kautta kyky tukea Suomea uudelleenrakennuksessa. Epidemian aiheuttamista kriiseistä niin terveydellinen, taloudellinen kuin sosiaalinenkin kriisi ratkaistaan merkittävältä osin kunnissa.

Kunnilla ei kuitenkaan ole tällä hetkellä taloutensa puolesta rahkeita tehdä kunnan tukitoimia. Ihmisten ja yritysten vuoksi nyt on ensiarvoisen tärkeää antaa kunnille riittävä tuki, jotta ne saavat välineensä laajasti käyttöön yhteiseksi hyväksi.

Hallituksen esittämä runsaan 500 miljoonan verotulokompensaatio on hyvä hetkellinen hätäapu, mutta tämä esitys ei mitenkään riitä — varsinkaan, kun se aiotaan ensi vuonna ottaa kunnista takaisin.

Tällainen väliaikainen helpotus ei aidosti paranna kuntien jo valmiiksi vaikeaa taloustilannetta eikä itse asiassa edes kata koko sitä aukkoa, minkä korona kuntien talouteen jättää. Kuntaliitto on arvioinut, että menojen kasvu ja tulojen romahdus heikentävät kuntataloutta vähintään 1,5 mrd. euroa. Siksi nyt tarvitaan kokonaisvaltaisempaa otetta kuntien tukemiseen.

Jotta kuntien voimavarat saadaan täysimääräisesti käyttöön, tarvitaan pelastusohjelma kunnille. Tässä käytettäväksi ideoita:

1. Kuntien taloutta ja toimintaedellytyksiä vahvistamaan tarvitaan kuntamiljardi, joka tulee kohdistaa sekä kasvaneiden terveydenhuollon menojen ja menetettyjen tulojen kompensointiin että uudelleenrakennuksen tukeen.
2. Kuntien varautumisen tukemista ja ohjeistusta on vahvistettava. Nyt ohjeistus on ollut vaihtelevaa ja varustautumistaso esimerkiksi terveydenhuollon suojavarusteissa on monin paikoin puutteellinen.
3. Kuntien roolia yritysten auttamisessa on kasvatettava. Kunnat voivat helpottaa yritysten tilannetta mm. yritysneuvonnalla ja tuella, vuokrajärjestelyin ja aikaistamalla hankintoja.

Toimenpidealoite TPA 39/2020 vp

4. 1990-luvun laman virheet on vältettävä panostamalla ennalta ehkäiseviin ja matalan kynnyksen palveluihin. Erityistä huomiota on kiinnitettävä perhetyöhön, lastensuojeluun sekä mielenterveys- ja päihdetyöhön.
5. Koulutuksessa kunnille on annettava eväät kouluun paluun jälkeiseen aikaan, joka sisältää sekä erityisen oppimisen tuen paketin lähiopetukseen palattaessa että hyödyntää nyt saadut kokemukset digitalisaation hyödyistä.
6. Kansallinen infrastruktuuristrategia on otettava osaksi kriisin jälkeistä kuntien uudelleenrakentamista. Vauhdittamalla keskeisiä liikenneinvestointeja voidaan tukea maamme nousua ja työllisyyttä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kuntien pelastusohjelman luomiseksi koronakriisin aikana.

Helsingissä 6.4.2020

Anna-Kaisa Ikonen kok
Pauli Kiuru kok
Mia Laiho kok
Ville Kaunisto kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Mari-Leena Talvitie kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Markku Eestilä kok
Timo Heinonen kok
Elina Lepomäki kok